

"TÜRKİYE'NİN ÇİĞ SÜT ÜRETİMİ DÜNYA ÖLÇEĞİNDEN CİDDİ BİR SEVİYEDE"

"RAW MILK PRODUCTION IN TURKEY HAS A SIGNIFICANT
PLACE WORLDWIDE"

Tarık TEZEL

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (SETBİR)

Yönetim Kurulu Başkanı

Chairman of Board of Directors of the Milk, Meat, Food Industrialists and
Manufacturers Association (SETBİR)

Ülkemizde 14,8 milyon büyükbaş, 44,6 milyon küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Büyükbaş varlığımızın %99'u sığırıdır; 14,7 milyon baş歧 mevcudumuz vardır. Küçükbaş varlığımızın ise 33,6 milyon başı koynu, 11 milyon başı ise keçidir. Sağılan hayvan varlığına bakıldığından ise 15,2 milyon baş koynumuz, 4,6 milyon baş keçimiz, 5,4 milyon baş sığrimiz olduğu görülmektedir. Ülkemizde 2016 yılında üretilen süt miktarı yaklaşık 19 milyon ton olup, bu rakamın 16,8 milyon tonunu inek sütü, 1,16 milyon tonunu koynu sütü, 480 bin tonunu ise keçi sütü oluşturmaktadır. Ülkemizde üretilen 16,8 milyon ton inek sütünün 9,2 milyon tonu, yani yaklaşık %55'i sanayi tarafından işlenmektedir. Sanayi tarafından üretilen ürün miktarlarına bakıldığından ise 1,5 milyon ton içme sütü, 46 bin ton yağlı süttozu, 78 bin ton yağsız süttozu, 58 bin ton tereyağı, 663 bin ton peynir, 1,2 milyon ton yoğurt ve 685 bin ton ayran üretildiği görülmektedir. Sanayi tarafından işlenen, yani kayıtlı süt haricinde kalan sütün ise bir kısmı çiftlikte tüketilmekte, bir kısmı kayıtlı olmayan mandıralar tarafından işlenmekte ve bir kısmı ise sokak sütü şeklinde satılmaktadır. Süt üretimi, bitkisel tarım, hayvansal üretim, sanayi ve hizmetler dahil olmak üzere pek çok sektörü etkilemektedir, kapsayıcı niteliği bakımından sağlıklı beslenme, gıda güvenliği, çevresel sürdürülebilirlik ve adil gelir dağılımı açılarından büyümeye sürecine olumlu katkıda bulunmaktadır.

"TÜRKİYE'DE SÜTTE VE KIRMIZI ETTE YETERLİ HAYVANIMIZ YOK"

Süt üretimi hayvanın doğası gereği mevsimsel bir döngüye sahiptir. Bu durum dönemsel arz talep farklılıklarına ve bunun sonucu

There are 14.8 million bovine animals and 44.6 million ovine animals in Turkey. 99% of the bovine population is cattle; this corresponds to 14.7 million cattle. 33.6 million of the ovine animals is sheep and 11 million is goat. 15.2 million of the dairy animal population is sheep, 4.6 million of the population is goat and 5.4 million of the population is cattle. In 2016, the milk amount produced in Turkey is approximately 19 million tons and 16.8 million tons of it is cow's milk, 1.16 million tons of it is sheep's milk and 480 thousand tons is goat's milk. 9.2 million tons of cow's milk out of 16.8 million tons, which approximately corresponds to 55%, are processed by the industry. The amounts of products produced by the industry are as follows: 1.5 million tons of drinking milk, 46 thousand tons of whole powdered milk, 78 thousand tons of non-fat powdered milk, 58 thousand tons of butter, 663 thousand tons of cheese, 1.2 million tons of yogurt and 685 thousand tons of ayran. Apart from processed milk, which is registered milk, a part of the rest of the milk is consumed in farms, a part is processed by unregistered dairy farms, and a part of it is sold as what is called street milk. Milk production affects many industries such as agriculture, livestock production, industry and services; and since it is inclusive, it contributes to growth process with healthy diet, food security, environmental sustainability, and fair distribution of income.

"ANIMAL POPULATION IS NOT SUFFICIENT FOR MILK AND RED MEAT IN TURKEY"

Milk production has a seasonal cycle by animals' nature. This causes periodic supply and demand differences and consequently, fluctuations in prices. Maintaining dairy farming and milk production is only possible

olarak fiyat dalgalarlarına sebep olur. Süt hayvancılığı ve süt üretiminin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, fiyat istikrarına ve en azından orta dönem için fiyat ve maliyet parametrelerinin öngörlülebilir olmasına muhtaçtır. Ancak tüketim miktarlarımız yeterli değildir. Hâlbuki süt ve et sektörlerimizde üretim kapasitemiz, bugünkü çok üzerinde bir tüketimi karşılayabilecek seviyededir. Bunun için yeterli kaynak, teknoloji ve bilgi birikimimiz de mevcuttur. Yıllık 19 milyon tonluk çiğ süt üretimimiz ile dünyanın sekizinci, üyesi olmasak da Avrupa Birliği'nin üçüncü büyük süt üreticisiyiz. Veriler de gösteriyor ki Türkiye'nin çiğ süt üretimi, dünya ve AB ölçüğinde ciddi bir seviyededir. Buna karşılık, gelişmiş ülkelerde kişi başı yıllık süt ve eşdeğeri süt üretimi 300 litre iken bu miktar Türkiye'de 120 litredir. Hedefimiz sütte, gelişmiş ülkelerin kişi başı yıllık süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketim miktarı olan 300 litreye ulaşmak. Bu hedeflere ulaşmak için yeterli hayvan kaynağına sahip olabilmeliyiz. Ancak bugün Türkiye'de sütte ve kırmızı ette yeterli hayvanımız yok. Her yıl ortalama 50 bin baş süt sağrı, 50 bin ila 500 bin baş arasında değişen miktarlarda da besi sağrı ithal ediyoruz. Eğer kendi hayvan kaynağımızı geliştiremezsek bu ithalat yarın da devam edecektir. Eğer gerekli ve yeterli yatırım yapılabilsse Türkiye hayvancılıkta net ihracatçı, piyasa yapıcısı, yılda 50 milyar dolar gelir elde eden, 1 milyar dolar ihracat yapan, istikrarlı, verimli, rekabetçi bir ülke olabilir. Bu potansiyel ülkemizde mevcuttur.

"KAYIT DİŞİLİĞİ ORTADAN KALDIRMALIYIZ"

Halkımızın en kaliteli ve en hesaplı hayvansal protein kaynağı ile beslenmesini sağlamalı ve bunu sürdürmeliyiz. Bunun

through price stability and predictable price and cost parameters at least for the medium term. However, consumption rates are not sufficient. But production capacity in milk and meat industries can meet a far greater consumption rate than today. We have the sufficient sources, technologies, and knowledge for this. With our 19 million tons of raw milk production annually, we rank 8th in the world and we are 3rd biggest milk producer despite not being a part of the European Union. Data indicates that Turkey's raw milk production has a significant place both across the EU and the world. On the other hand, annual milk and equivalent dairy product consumption per capita in developed countries is 300 litres, while it is 120 litres in Turkey. Our goal is to reach 300 litres, which is the amount of milk and equivalent dairy product consumption in developed countries. We should have sufficient animal resources to achieve these goals. However, there are no sufficient animals for milk and red meat in Turkey. 50,000 dairy cows in average and between 50,000 and 500,000 feeder cattle are exported every year. Unless we develop our own animal resources, these export rates will be sustained in the future. If necessary and sufficient investments are done, Turkey can become a country that is a net exporter in livestock, that shapes markets, acquires 50 billion dollars of income annually, makes exports worth 1 billion dollars, is stable, productive and competitive. Turkey has this potential.

"WE MUST ELIMINATE BLACK ECONOMY"

We should be able to provide our people with top-quality and the most economic animal protein sources and maintain this resource. Thus, we must eliminate black economy, create a sustainable structure on price stability and supply and demand equilibrium, prevent information pollution, and be cautious about

icin, kayıt disini ortadan kaldırmalı, fiyat istikrarı ile arz-talep dengesini sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmalı, bilgi kirliliğini önlemeli ve 'Çig Sütün Arzına Dair Tebliğ'in yaratacağı sakıncalara dikkat etmeliyiz.

Kayıt dışı ile mücadele edebilmek için öncelikle tüm hayvansal protein ürünlerinin KDV'sini sıfırlayarak sağlıklı temel gıdayı destekleyen bir beslenme anlayışına geçilmesi gerekmektedir. Süt sektöründeki kayıt dışlığının yarattığı haksız rekabeti azaltmak ve süt arzı artışı tetikleyecek talebi artırıbmak için 3 ila 5 yıllık bir süre için temel gıda maddesi olan süt ve süt ürünlerinde KDV oranının %8'den %1'e (ya da tam ıstisna olmak kaydıyla %0'a) düşürülmesinin uygun olduğu değerlendirilmektedir.

"FİYAT İSTİKRARINI SAĞLAMALIYIZ"

Fiyat istikrarı, sektörlerimizin istikrar içinde büyümesi, hayvansal protein tüketiminin artırılması, dünya ile rekabet edebilir seviyeye gelinebilmesi için son derece önemlidir. Arz-talep dengesini sürdürülebilir bir yapıya kavuşturabilmenin yolu, iç piyasada üretim ve tüketim istikrarını sağlayan müdahale regülasyonunu uygulayabilmekten ve dünya pazarlarında rekabetçi olabilmekten geçiyor. Böylelikle yurt içinde üretim istikrarını ve verimliliğini her zaman garanti altına alabiliriz; sektör, müdahale sistemi ile regule edilir ve ihracat ile teşvik edilir, Türk ürünlerinin marka değeri yurtdışında artırılırsa hem iç piyasada istikrar sağlanır hem de kapımızın eşliğindeki yeni Gümrük Birliği düzenlemesine hazırlanmış oluruz. Bu noktada çiğ süt kalitelerinin AB normlarına yükseltilmesi konusunda elbirliği ile mücadele etmek gerekiyor. Fiyat farklılıkların ve haksız rekabetin önlenmesi için sütçülükte gelişmiş ülkelerdeki gibi verimlilik ve kalite odaklı fiyat belirleme modellerinin uygulanması önerilmektedir. Buna göre çiğ süt fiyatlarının her yıl 1 Ağustos tarihinde, mevsimsel kalite hedeflerine bağlı şartlar ile yıllık olarak ve ülkenin her yerin-

the inconveniences created by the "Communiqué Regarding Raw Milk Supply". In order to combat the black economy, firstly, the VAT of all the animal protein products must be reset and adapt a nutrient understanding that supports healthy staple food. It is considered convenient to reduce the VAT rate of dairy products such as milk and milk products from 8% to 1% (or to 0%, provided a complete exemption) for 3 to 5 years in order to decrease unfair competition created by black economy in milk industry and to increase demand which will cause milk supplies to increase.

"WE MUST ENSURE PRICE STABILITY"

Price stability is crucial in order for our industries to grow stably, for animal protein consumption to increase, and for being able to compete internationally. Implementing intervention regulation which ensures production and consumption stability in the domestic market and competing with world markets pave the way for a sustainable supply and demand equilibrium structure. Thus, we can always ensure production stability and productivity in the country; the industry can be regulated through intervention system and the export is promoted. If brand value of Turkish products is increased abroad, stability will be established in domestic market and we will be prepared for the new Customs Union regulation. To this end, we need to cooperate to raise the raw milk quality to UN norms. In order to prevent price differences and unfair competition, implementation of models for productivity and quality-oriented pricing used by the countries that are developed in milk industry is recommended. Accordingly, it is considered beneficial that raw milk prices are determined on August 1 of every year with a recommended price, which remains the same everywhere in Turkey and the conditions of which are based on seasonal quality goals. Mechanisms for ensuring stability are executed through two main products: first one is powdered milk, which is suitable for stocking, and the second one is butter. In this context, Meat and Milk Board (ESK) can directly lead producers who apply for powdered milk production which are the strength of the intervention system, to buyers in need by announcing in advance, before leading producers' milk directly to powdered milk production. On the other hand, using milk support contributions to compensate the increase that might occur in producer cost and preventing milk support contributions to pressure on prices are crucial means in order to support this system while target producer prices of milk support contribution are realized. On the condition that intervention system for powdered milk and butter initiated with a right judgment by the Ministry of Food, Agriculture and Livestock through Milk and Meat Board is implemented as mentioned above, price stability in the market is estimated to be ensured all year long. In addition, it is evaluated that implementing regulation system to meat and feed raw materials as well without being restricted to dairy products through simultaneous observation of the conditions will provide significant balance in value chain.

"FEAR MONGERING"

On the other hand, the hardest challenge that we must overcome is information pollution. While meat is given a bad day on one day, the same happens to milk on the next day due

de aynı olacak, bir tavsiye fiyatı ile belirlenmesinde yarar bulunmaktadır. İstikrarın sağlanması için kurulan mekanizmalar, sütün stoklanabilir hali olan süt tozu ve tereyağı gibi iki ana ürün üzerinden yürütülmektedir. Bu kapsamda Et ve Süt Kurumu (ESK), müdafahale sisteminin gücünü oluşturan süt tozu üretimi için müracaat eden üreticilerin, sütlerini doğrudan süt tozu üretimine yöneltmeden önce, alicılara duyurarak, belki de hiç toz üretmeden ihtiyaç sahibi alicılara yönlendemesini sağlayabilir. Diğer yandan bu sistemi desteklemek üzere, süt destekleme primlerinin hedeflenen üretici fiyatına gerçekleşirken, üretici maliyetlerinde meydana gelebilecek bir artışı karşılamak için kullanılması ve fiyatlara baskı oluşturmasının önlenmesi de önemli bir araç olacaktır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından, çok doğru bir kararla ESK eliyle iç piyasayı regule etmek amacıyla başlatılan süt tozu ve tereyağı müdafahale sisteminin yukarıda ifade edildiği şekilde uygulanması halinde, piyasada bütün yıl boyunca fiyat istikrarının temin edileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte regülasyon sisteminin süt ve ürünler ile sınırlı kalmayıp, şartların eş zamanlı gözlemlenmesi ile et ve yem ham maddeleri için de uygulamaya alınmasının, değer zincirine ciddi denge sağlayacağı değerlendirilmektedir.

"KORKU TACIRLIĞI YAPILIYOR"

Düger yandan, üstesinden gelmemiz gereken en zorlu sorulardan biri de bilgi kirliliğidir. Son yıllarda korku tacirliği yapılarak, bir gün et karalıyor bir gün süt. Alanlarında uzman olmayan kişiler, basın yayın organları aracılığıyla ürünler hakkında bilgi kirliliği yaratmakta, tüketicileri yanlış yönlendirerek, insanlarınımızı tüketikleri ürünlerle sorunlu hale getirmekte, tüketicinin yeterli ve dengeli beslenme hakkını elinden almaktadır. Bir yandan yasalar ile belirlenmiş üretim şartlarını çarpıtarak, ticareti saptırıcı etki yaratan, kayıt dışlığı teşvik eden, bir yandan da insan sağlığı ile oynayan bu kişilere karşı önlem alınması her açıdan zorunlu hale gelmiştir. Gerek etiketleme ve gerekse üretimde bakanlığımız tarafından düzenlenen ve saygı ile karşılaşduğumuz, destek verdiği pek çok iyi üretim uygulamaları ve hammaddede kontrolleri, 'Çiğ Sütün Arzına Dair Tebliğ' ile maalesef önemini kaybetmektedir. Bu tebliğ, salgın hastalık riski ve toplum sağlığını tehdit edecek hijyen riskleri ile Türk Gıda Kodeksi'ne aykırılık gösterirken, haksız rekabete de neden olacaktır. Nitekim endişe ile gözlemliyoruz ki 1 Ocak 2018'de yürürlüğe girecek tebliğe rağmen sahada uygulama başlamıştır. Karşı karşa olduğumuz halk sağlığı tehdidi ve haksız rekabetin, ülkemiz sütçülüğünün gelişmesine sekte vuracağı düşünülmektedir.

2023 HEDEFLERİNE ADIM ADIM

Ülkemizin, 2023 tarım ve gıda vizyonu; toplumun sağlıklı beslenme gereksinimlerini yeterli nicelik ve nitelikte sürdürülebilir yollarla karşılayabilen, biyolojik çeşitliliğini koruyan, verimliliği artan tarım ve tarimsal sanayinin de katkısıyla, uluslararası alanda rekabet edebilen gelişmiş bir Türkiye olmaktadır. Biz SETBİR olarak ülkemiz tarım, hayvancılık üretimi ve sanayisi ile bu hedefleri gerçekleştirecek bilgi birikimi, teknoloji alt yapısı, kapasite ve insan kaynağımızla bu potansiyele sahip olduğumuzu inanıyoruz.

to fear mongering. Individuals who are not expert on this field create information pollution about products via media organs, misdirect consumers, negatively affect consumers about the products and take away adequate and balanced nutrition right of the consumer. Individuals who falsify the production conditions laid down by the laws, create effects that can corrupt trade, promote black economy, while playing with human health oblige us to take actions against them. Many decent production practices and raw material controls which are coordinated by the Ministry of Food, Agriculture and Livestock and we respect, highly unfortunately lost their significance because of "Communiqué Regarding Raw Milk Supply". This Communiqué will cause unfair competition while it is in contradiction to the Turkish Food Codex due to the risk of diseases and hygiene risks that threaten public health. Hence, we witness with a concern that implementation on field has already started despite the fact that the Communiqué will be in force on January 1, 2018. Public health threat that we face and unfair competition are estimated to interrupt the milk industry development in Turkey.

STEP BY STEP TOWARDS 2023 GOALS

Turkey's vision for agriculture and food in 2023 is to become a country which is capable of meeting society's need for healthy nutrition by sustainable means in terms of both quality and quantity, protecting its biological diversity and can compete in international platforms with the help of agriculture and agricultural industry productivity of which that increases. As Milk, Meat, Food Industrialists and Manufacturers Association (SETBİR), we believe that we have the potential thanks to our country's agriculture, livestock production and industry, our fund of knowledge, technological infrastructure, capacity and human resources to realize these goals.

